

העברת חבות המס לקונה בעסקאות של מכירת פסולת מתכת

ביום 11 בדצמבר 2005 נכנסה לתוקפה תקנה 6ז' לתקנות מס ערך מוסף, התשל"ו - 1976, לפיה בעסקה של מכירת פסולת מתכת הועברה חבות תשלום מע"מ עסקאות מהמוכר לקונה. בהתאם לכך, הוטלה על הקונה החובה להנפיק בגין העסקה חשבונית מס עצמית. התקנה חלה על סוגי מתכות המפורטים בה.

בהתאם לדברי ההסבר לתקנה, הרקע לתיקונה נעוץ בהיותו של ענף מחזור פסולת מתכת ענף יצור יחודי, המאופיין בכך שמקור חומרי הגלם למיחזור הוא ב"ספקים", שהינם אוספי פסולת מזדמנים ואינם רשומים בהכרח כעוסקים מורשים. לפיכך נפוצה בענף המיחזור התופעה לפיה חשבוניות המס המונפקות בגין מכירת הפסולת אינן משקפות את זהות המוכרים (חשבוניות פיקטיביות) והמס בגין המכירה אינו מועבר, במקרים רבים, לקופת המדינה.

מצב זה יצר הפסד לקופת המדינה היות והמס הכלול בחשבוניות לא הועבר על ידי המוכרים למדינה בעוד שהוא נוכה על ידי רוכשי הפסולת. הדבר גרם לקשיים גם אצל הרוכשים עצמם, שכן בהתאם לפסיקת בתי המשפט נשללת לעיתים קרובות זכאותם לנכות כמס תשומות את המע"מ הכלול בחשבוניות שהתקבלו. במקרים מסוימים עלולים להתלוות לשלילת ניכוי התשומות האמורה, אף היבטים פליליים.

על מנת למנוע את הנזק לקופת המדינה, תוקנה התקנה האמורה לפיה הועברה חבות המס בעסקאות של מכירת פסולת מתכת לקונה, דבר המבטיח את הגעת המע"מ לקופת המדינה. המנגנון שאושר מיטיב אף עם הרוכשים שכן הוא מונע את החשיפה לאי התרת מס התשומות האמורה על כל הכרוך בכך.

בהמשך לתקנה האמורה, פירסמה רשות המיסים הוראת פרשנות בדבר אופן יישום התקנה. בהוראה נקבע, בין השאר, כי העברת החבות במס הנה מוחלטת ואינה וולונטרית. חריג לכך קיים במקרה של מכירת פסולת מתכת אשר שימשה את העוסק כציוד בעסקו ואשר בה תמשיך חובת תשלום המס לחול על המוכר. כמו כן נקבעו בהוראת הפרשנות, הוראות ניהול ספרים מיוחדות לעסקאות של מכירת פסולת מתכת. הוראות אלו נקובות כיום כאמור במסגרת הוראות הפרשנות בלבד אך בכוונת רשות המיסים לפעול להכללתן במסגרת הוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות), התשל"ג – 1973.

יודגש כי בנוסף לפרסום התקנה, הודיעה רשות המיסים שלא יוארך תוקפם של אישורי פטור מניכוי במקור בענפים העוסקים במסחר בפסולת מתכת. בהתאם להודעת הרשות נקבע כלל לפיו המס שינוכה בעת רכישת פסולת המתכת יעמוד על 30%, והשיעור הנמוך ביותר שיקבע לענף מחזור פסולת המתכת יהא 10%. ההוראה נוקבת בתנאים שבהתקיימם תישקל חריגה מהכללים האמורים.